

Digitale technieken: voors en tegens

Door het gebruik van digitale technieken meten en weten veehouders meer, waardoor bijvoorbeeld ziekte bij de dieren kan worden voorkomen. Maar digitalisering kan er ook toe leiden dat de veehouder zelf minder naar de dieren kijkt, wat negatief kan zijn voor diergezondheid en -welzijn.

HENK TEN HAVE

De digitalisering van de veehouderij is al een tijd geleden ingezet. Op melkveebedrijven wordt veel op dierniveau gemeten met bijvoorbeeld de melkrobot, stappentellers, afkalfsensoren en pensbolussen.

Op veehouderijbedrijven zal binnen vijf à tien jaar digitalisering gemeengoed zijn, zegt de Raad voor Dierenaangelegenheden (RDA) die in juni een zogenoemde zienswijze over de digitalisering van de veehouderij presenteerde. In de zienswijze staat dat de digitalisering van de veehouderij positieve en negatieve kanten kan hebben voor het dier, de veehouder en de markt en maatschappij. In dit artikel wordt ingegaan op het dier en de veehouder.

Positief voor het dier en de veehouder is bijvoorbeeld dat met het verzamelen en analyseren van de data 'uit' de digitale systemen de veehouder de leefomgeving en voeding van de dieren (nog) beter kan laten aansluiten op hun behoeften, wat positief is voor de gezondheid en het welzijn van de dieren. Ook kunnen systemen de veehouder attenderen op afwijkingen (bijvoorbeeld ziekten of afwijkend gedrag), waardoor sneller kan worden ingegrepen en of problemen kunnen worden voorkomen. Vroegtijdig ziekten opsporen en in een vroeg stadium dieren behandelen dragen ook bij aan een laag medicijngebruik.

De digitale technieken maken het ook mogelijk dat veehouders foto's kunnen delen met bijvoorbeeld de dierenarts en er sneller een diagnose kan worden gesteld. Volgens de RDA biedt digitalisering tevens de kans voor dieren om beter aan te geven wat ze wel en niet willen, omdat op individueel niveau meer keuzevrijheid toegekend kan worden.

Een stappenteller is een bekend hulpmiddel voor tochtdetectie.

FOTO: WILBERT BEERLING

Mens-dierrelatie

Maar de digitalisering kan ook voor negatieve effecten zorgen, zegt de Raad voor Dierenaangelegenheden. Zo kan het contact tussen en dier en veehouder minder worden, doordat de veehouder (te veel) gaat sturen op basis van digitale gegevens. Het risico daarvan is dat het dier steeds meer als een ding of productiemiddel gezien gaat worden, dat volledig digitaal gestuurd kan worden. Terwijl een goede mens-dierrelatie juist positief is voor zowel het dier als de veehouder, aldus de RDA. Voor dieren kan minder contact met mensen bijvoorbeeld betekenen dat op momenten dat dat contact er wel is (voor medische behandeling, lichamelijke ingrepen, transport et cetera) meer angst en stress optreden.

Onoordeelkundig gebruik van digitale systemen kan voor misleiding zorgen en verbanden suggereren die er niet zijn.

Hoe digitalisering wordt gebruikt

Wat digitalisering uiteindelijk gaat betekenen voor het dier hangt af van het gebruik ervan, concludeert de RDA in zijn rapport. Als tijdig signaleren ervoor zorgt dat een

ziek dier of een dier met verminderd welzijn eerder wordt ontdekt, is dat positief. Maar als het ertoe leidt dat er in de veehouderij minder door de mens zelf naar het dier wordt gekeken, is dat mogelijk negatief. De blik en aandacht van de mens kunnen (nog) niet helemaal vervangen worden door digitale metingen. De RDA vindt dat digitale technieken het dierenwelzijn in ieder geval niet mogen verslechteren en niet tot extra lichamelijke ingrepen bij het dier mogen leiden. Als een digitaal systeem beslissingen van mensen overneemt (automatisering), moeten de uitkomsten van de digitale technieken

Investeren in kennis

Er is steeds meer te meten in de stal. Wil je als veehouder digitale technieken gebruiken, dan zul je er wel mee moeten kunnen werken. Tijdens de presentatie van de zienswijze van de Raad voor Dierenaangelegenheden werd dan ook gezegd dat niet alleen investering in digitale technieken nodig is, maar ook investering in scholing van veehouders in digitalisering. Sprekers vanuit de sector pleitten voor subsidie van LNV voor opleiding en een leerstoel digitale technieken vanwaaruit kennis moet landen in de praktijk. Veehouders, maar ook dierenartsen en dierwetenschappers, moeten mee kunnen gaan met de nieuwe technieken die ontwikkeld worden door ict'ers. Daarvoor is meer samenwerking nodig tussen deze groepen.

regelmatig door mensen worden gecontroleerd en beoordeeld en zo nodig bijgestuurd. Geautomatiseerde besluitvorming loslaten op dieren vergt alertheid.

'Geweldige aanvulling op verzorging van dieren'

Geweldige aanvulling

Digitalisering kan volgens de RDA een geweldige aanvulling zijn op de mogelijkheden van de veehouder voor het verzorgen van zijn of haar dieren. Maar dat ligt ook aan de houding van de veehouderij ten opzichte van de zorg voor dieren én aan de positie van de veehouder in de voedselketen. Bij een eenzijdige focus op kostenverlaging in de voedselketen zal digitalisering eerder negatief dan positief uitpakken, aldus de RDA.